

Datum besluit 22 mei 2021
B&W
Forumverg. 31 augustus 2021
d.d.
Agendapunt (nummer)
nr.
Portefeuilleho J. Keus – Financiën, Energietransitie en
uder(s) Handhavingsbeleid (Proces: Besteding Groeifonds)
B.D. Lugthart - Mobiliteit, Dienstverlening,
Gezondheid, Sport en Organisatie (Inhoud: Realisatie
Tunnel)
Redacteur A.G.S. Kok
Doorkiesnumm (070) 326 11 36
er
Domein /
Team
Corsanummer 21.021725

Aan de Raad,

1. Onderwerp
Vullen bestemmingsreserve Tunnel Prinses Beatrixlaan
2. Voorstel
 - Het vullen van de bestemmingsreserve voor de realisatie van de tunnel op de Prinses Beatrixlaan met gelden uit het Rijswijks Groeifonds.
 - Hiervoor een bedrag van 30 miljoen euro ter beschikking te stellen.
3. Inleiding
3.1 Tunnel Prinses Beatrixlaan
Dit voorstel geeft deels uitvoering aan de motie '*Beatrixlaan: Tunnel of buitenom*' van 8 november 2018 waarin het college wordt opgedragen een bestuursovereenkomst te sluiten met MRDH en Den Haag over een gemeenschappelijke agenda voor het aanleggen van een lange tunnel en een bestemmingsreserve hiervoor te in te stellen, én aan de bestuursovereenkomst van 30 januari 2019 waarin afspraken zijn gemaakt over de aanpak en financiering van het Bovengronds Verstedelijkingsontwerp Beatrixlaan (BVB), inclusief flankerende maatregelen en waarin is afgesproken dat er op basis van resultaten van monitoring besproken gaat worden welke aanvullende maatregelen, waaronder een lange tunnel, noodzakelijk en haalbaar zijn.

Aanleiding : De Prinses Beatrixlaan is een door autoverkeer zwaarbelaste lokale weg. Ze bedient Rijswijk zelf maar ook het doorgaande verkeer uit de regio. Met de verlenging van de A4 is de druk op de Prinses Beatrixlaan toegenomen. Daarnaast is er sprake van een toegenomen woningbouwopgave, in Rijswijk en in de regio, met name in Den Haag. Dit zal leiden tot een sterk toenemende vervoersvraag waardoor de druk op de Prinses Beatrixlaan nog meer zal toenemen.

De gevolgen van de drukte op de Prinses Beatrixlaan zijn toenemende reistijd, milieuhinder (geluid en lucht), verkeersonveiligheid en slechte oversteekbaarheid. De doorstroming en de leefbaarheid op en rond de Prinses Beatrixlaan zijn in het geding.

De verschillende partijen in de regio, MRDH, Gemeente Den Haag en Gemeente Rijswijk, zijn al sinds 2012 met elkaar in gesprek over hoe de vervoersopgave zodanig moet worden opgelost dat de doorstroming verbetert en deze geen overmatige hinder veroorzaakt voor de bewoners en bedrijven in Rijswijk. Dit heeft in januari 2019 geleid tot het sluiten van de Bestuursovereenkomst Beatrixlaan Rijswijk. In deze overeenkomst is rekening gehouden met de ambitie van de raad om de problemen te verhelpen door middel van een (lange) tunnel.

[Bestuursovereenkomst Beatrixlaan Rijswijk, Bijlage 1, 20.036765]

In het traject naar de bestuursovereenkomst zijn de kosten van de ondertunneling van de Prinses Beatrixlaan onderzocht. Een voorkeursvariant (op hoofdlijnen) is op 240 miljoen euro begroot. Dit bedrag kan en hoeft Rijswijk niet alleen te financieren. Het is gebruikelijk dat rijk en regio dergelijke grote projecten gezamenlijk financieren. Om in aanmerking te komen voor financiering vanuit rijk en regio is er draagvlak nodig bij de regio, De MRDH en het Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat. Hiertoe wordt een lobby gevoerd, waarbij het brede belang van de tunnel uitgangspunt is. Om kansrijk te zijn in de lobby, is het van belang dat de gemeente bereid is zelf ook aanzienlijk te investeren in de tunnel. Daarnaast is een substantiële bijdrage van de gemeente doorgaans een vereiste voor bijdragen vanuit rijk en regio. Op basis van gebruikelijke kostenverdeling tussen rijk en regio is de inschatting dat een eigen bijdrage nodig is van minimaal 40 miljoen euro. Hierover zijn nog geen afspraken gemaakt.

Omdat het voorbereiden van de realisatie van een tunnel een lange doorlooptijd kent zijn er reeds verschillende stappen gezet.

- Het instellen van een bestemmingsreserve;
- Het starten van een lobbytraject om andere partijen te committeren aan de tunnel;

Het vullen van de bestemmingsreserve is de volgende stap.

Hiermee wordt noodzakelijk vooruitgelopen op de monitoring van de ontwikkeling van de vervoersvraag, zoals afgesproken in de bestuursovereenkomst van 2019.

Recent, 22 april 2021, heeft er opnieuw een gesprek plaatsgevonden tussen Gemeente Rijswijk, MRDH en Gemeente Den Haag. Hier is afgesproken om niet te wachten op de resultaten van de monitoring van de verkeersontwikkeling na aanleg van de BVB maar om nu al direct te starten met een verkenning/planstudie ten behoeve van de realisatie van de tunnel. Het doel is, in eerste instantie, het aantonen van het nut en de noodzaak van de tunnel om daarmee een goed onderbouwd verzoek om financiering aan het rijk en andere partijen te kunnen doen. Hiertoe zal de bestuursovereenkomst worden aangepast.

3.2 Groeifonds Rijswijk

Rijswijk heeft een Groeifonds. Dit fonds is gevuld met gelden die beschikbaar kwamen na de verkoop van de Eneco aandelen in 2020. Dit fonds is bedoeld om Rijswijk een mooie impuls te geven waar dat door ontbrekende financiële middelen (nog) niet kon. Door het Groeifonds te benutten wordt ook voorkomen dat de financieringslasten, die bij dergelijke investeringen komen kijken, gaan drukken op de begroting.

In december 2020 is een investeringskader vastgesteld met uitgangspunten voor de besteding van de gelden in het groeifonds.

Het Groeifonds Rijswijk biedt een unieke kans voor het vullen van de Bestemmingsreserve voor de realisatie van de tunnel op de Prinses Beatrixlaan. In hoofdstuk 5 van dit raadsvoorstel wordt ingegaan op de vereiste Maatschappelijke Kosten Baten Analyse (MKBA) en toetsing aan de vastgestelde criteria.

4. Beoogd effect

Met het vullen van de bestemmingsreserve wordt voorzien in twee doelen:

1. het veiligstellen van een aanzienlijk deel van de eigen bijdrage voor de voorbereiding en de realisatie van de tunnel
2. een signaal afgeven aan de partners dat de gemeente serieus is met de ambitie om de tunnel te realiseren. Dit signaal is nodig in de lobby voor medefinanciering door andere partijen.

5. Argumenten

De twee voorstellen in dit raadsvoorstel worden als volgt onderbouwd:

- a. Voldoet het project aan de uitgangspunten voor besteding uit het Groeifonds?
- b. Waarom wordt voorgesteld 30 miljoen euro beschikbaar te stellen?

Ad a. Uitgangspunten besteding

De aangenomen motie maakt duidelijk dat uw raad de ambitie heeft een tunnel te realiseren om daarmee bestaande en te verwachten problemen op te lossen.

De doelstellingen van het realiseren van een lange tunnel zijn de volgende:

Verbetering van:

- Doorstroming en capaciteit;
- Oversteekbaarheid;
- Luchtkwaliteit;
- Geluidsoverlast

op en in de omgeving van de Prinses Beatrixlaan.

Gezien het planstadium van de tunnel is het nog niet mogelijk om het project in detail te toetsen aan de uitgangspunten voor besteding uit het Groeifonds.

Zoals aangegeven gaat de gemeente in samenwerking met Gemeente Den Haag en de MRDH een verkenning opzetten.

Deze verkenning zal twee doelen dienen, namelijk

- De onderbouwing van het verzoek voor medefinanciering door andere partijen;
- De onderbouwing van uw besluit om het bedrag in de bestemmingsreserve daadwerkelijk aan de realisatie van de tunnel te besteden.

Het uitvoeren van de verkenning zal enige tijd in beslag nemen. Echter, nu is het moment waarop besloten wordt over de besteding van de gelden van het Groeifonds.

Dit is de reden waarom nu toch aan uw raad gevraagd wordt de bestemmingsreserve te vullen vanuit het Groeifonds. Deze kans komt niet nog eens voorbij.

In bijlage 2 vindt u de procesmatige en inhoudelijke uitgangspunten voor de besteding van de gelden van het Groeifonds.

Hieronder vindt u een toetsing op hoofdlijnen op basis van de op dit moment bekende informatie.

Wegingskader		
Afwijzings-criteria	De mate waarin het publiek belang van Rijswijk wordt gediend	De verwachting is dat de tunnel in grote mate bijdraagt aan het belang van Rijswijk De verkenning zal moeten uitwijzen welke effecten de tunnel heeft op Rijswijk
	Breed draagvlak in de raad (31 zetels totaal)	De motie toont aan dat er een breed draagvlak is in de raad
	De structurele lasten die volgen uit de investering zijn gedekt in de meerjarenbegroting	De lasten die volgen uit de investering zijn nog niet gedekt. De verkenning is basis voor medefinanciering door andere partijen.
Inhoudelijke weging	De mate waarin de investering past bij de langjarige visie op de stad. De mate waarin de investering: - Groei - verandering - vitalisering	De tunnel past bij de langjarige visie op de stad De verkenning zal moeten uitwijzen welke effecten de tunnel heeft op de groei, verandering en vitalisering van Rijswijk.
	De mate waarin de investering een bijdrage levert aan verschillende opgaves	Het is de verwachting dat de tunnel een aannemelijke bijdrage aan verschillende opgaves zal hebben. De verkenning zal moeten uitwijzen welke effecten de tunnel hierop heeft.
	De mate waarin de investering bijdraagt aan huidige opgaves en gemaakte afspraken richting derden, verplichtingen, toezeggingen, etc.	Het is de verwachting dat de tunnel huidige opgaves en gemaakte afspraken zal bijdragen. De verkenning zal moeten uitwijzen welke effecten de tunnel hierop heeft.
	De mate waarin de uitvoering van het investeringsproject (en de gestelde doelen) kansrijk worden geacht	Technisch gezien is het project complex en uitvoerbaar.

		Het project is onderhevig aan planologische procedures. De Rijswijkse bevolking zal om haar mening worden gevraagd.
Financiële weging	De mate waarin de innovatieve investering zichzelf terugverdient (rendabel is)	De investering is dermate groot dat het niet aannemelijk is dat deze in grote mate zal worden terugverdiend.
	De mate waarin andere partijen financieel bijdragen aan de investering en daarmee investeren in publiek belang van Rijswijk	De medefinanciering door derden van de tunnel is afhankelijk van de uitkomsten van de verkenning. Het ministerie van Infrastructuur en Waterstaat heeft eerder aangegeven de noodzaak niet te zien.
	De financiële consequenties indien van de investering wordt afgezien	Indien de tunnel niet wordt gerealiseerd dan zal een deel van het gereserveerde geld op een andere manier besteed moeten worden om de bestaande en de te verwachten problemen op te lossen.

Ad b. De hoogte van het te reserveren bedrag

De voorkeursvariant voor de lange tunnel is begroot op 240 miljoen. Projecten als deze mogen rekenen op een bijdrage van 50% van het Rijk. De andere helft moet door de direct belanghebbenden, de regio partners, gefinancierd worden, zoals de MRDH, gemeente Den Haag en gemeente Rijswijk. Hoewel er geen afspraken over zijn gemaakt, wordt, gezien de belangen, een gelijke verdeling tussen deze partijen als redelijk beschouwd. De inschatting is dat gemeente Rijswijk minimaal 40 miljoen voor haar rekening moet nemen.

Het ligt niet in de rede om dit hele bedrag uit het Groeifonds Rijswijk te financieren. Er zijn meer projecten die van belang zijn. Uw raad wordt voorgesteld om een groot deel, 30 miljoen, uit het Groeifonds beschikbaar te stellen. Het resterende investeringsbedrag is nog niet van dekking voorzien. Dat geldt ook voor de kosten van beheer en onderhoud. Deze lasten worden meegenomen in de nog op te stellen businesscase.

6. Kanttekeningen

Met betrekking tot het project:

Er zijn een aantal risico's en onzekere factoren te benoemen.

1. Er is kans dat het niet lukt om (voldoende) draagvlak te realiseren bij genoemde partijen.

2. Er is kans dat uit de verkenning blijkt dat de problematiek op de Prinses Beatrixlaan vermindert/niet stijgt als gevolg van woningbouwontwikkelingen en/of positieve effecten van de mobiliteitstransitie.
3. Er is kans dat het project duurder uitvalt met een hogere bijdrage tot gevolg.
4. Er is kans dat bij de uitwerking van de businesscase blijkt dat de tunnel niet de juiste oplossing voor de geconstateerde en toekomstige problemen is.

Met betrekking tot het gevraagde besluit:

1. Indien, om wat voor reden dan ook, de realisatie van de tunnel niet door gaat, zal het geld uit de bestemmingsreserve weer terugvloeien in het Rijswijks Groeifonds.

7. Financiën

Met betrekking tot het gevraagde besluit:

1. Met het reserveren van 30 miljoen euro is nog niet het hele benodigde bedrag veiliggesteld. De kapitaallasten die voortvloeien uit de resterende investeringsvraag zullen een flink beslag leggen op de toekomstige begroting van de gemeente.
2. De financiële consequenties worden verwerkt in de eerstvolgende halfjaarsrapportage.

Met betrekking tot het project:

1. De exploitatie van de tunnel zal voor rekening van de gemeente komen en dus drukken op de begroting. Risico's in het beheer zijn ook voor de gemeente.

8. Vervolg

Uit de verkenning, die samen met de MRDH en Den Haag gedaan worden, zal blijken of de financiële en maatschappelijke business case een gunstige is of niet. Op basis van de resultaten van deze verkenning kan uw raad besluiten tot de investering, benodigd voor de realisatie van de tunnel, over te gaan. Mochten de resultaten leiden tot het besluit niet over te gaan tot investering dan vloeit het geld weer terug naar het Groeifonds. De toekenning van het bedrag aan de Bestemmingsreserve Tunnel Prinses Beatrixlaan is een omkeerbaar besluit.

Om deze verkenning te kunnen uitvoeren zal er via de tweede halfjaarrapportage een voorbereidingskrediet worden aangevraagd. Dit krediet is nodig voor het faciliteren van proces en organisatie (inhuur) en het doen van onderzoek (verfijning probleemanalyse en toetsing effectiviteit tunnel). In de eigen organisatie is de capaciteit en de kennis niet aanwezig om een dergelijk traject vorm te geven. De verkenning zal van start gaan nadat het voorbereidingskrediet is toegekend. De resultaten van de verkenning zijn input voor de lobby voor financiering van de tunnel richting het rijk en andere partijen.

9. Communicatie
N.V.T.

10. Bijlagen

Bijlage 1: Bestuursovereenkomst Beatrixlaan Rijswijk, 20.036765

Bijlage 2: Kader voor besteding Groeifonds Rijswijk

Burgemeester en wethouders,
de secretaris,

de burgemeester (wnd),

P.M. Schuit

mr.drs. G.A.A. Verkerk

Bijlage 2

Kader voor de besteding van het Groeifonds Rijswijk

Het college heeft voorgesteld om € 50 mln. van de Eneco gelden toe te voegen aan de bestemmingsreserve Groeifonds Rijswijk en een kader uit te werken voor de besteding van het geld. Dit kader bestaat uit:

1. regels over de besluitvorming over de inzet van het Groeifonds Rijswijk en de verantwoordingen over de besteding;
2. uitgangspunten voor de besteding van het Groeifonds Rijswijk.

Besluitvorming en verantwoording over inzet Groeifonds Rijswijk

Het Groeifonds Rijswijk biedt grote mogelijkheden, maar is wel beperkt. De keuze waar de gelden voor worden ingezet moet dan ook zorgvuldig worden gemaakt. Ook over de toekomstige besluitvorming voor de besteding van het Groeifonds Rijswijk stelt het college voor om afspraken te maken. Deze afspraken moeten waarborgen dat het besluit om het Groeifonds Rijswijk in te zetten op een transparante manier plaatsvindt, waarin zowel het college als de gemeenteraad een rol heeft. Kern van de afspraken is:

- De Eneco gelden worden ondergebracht in een bestemmingsreserve Groeifonds Rijswijk.
- De reserve, inclusief doelstellingen, kaders voor de investering, looptijd en andere kenmerken worden ingesteld door de raad.
- Het college respectievelijk de raad zal binnen de scope van de reserve concrete voorstellen doen aan de raad voor de inzet (besteding) van het Groeifonds Rijswijk.
- Het voorstel bevat een maatschappelijke kosten-baten analyse.
- Rendement of meevallers uit de projecten vloeien terug naar de reserve.
- De reserve blijft onder verantwoordelijkheid van de raad, elke aanpassing vraagt een raadsbesluit.

Het college legt twee keer per jaar verantwoording af over de besteding/inzet van het Groeifonds Rijswijk. In het najaar over de eerste helft van het kalenderjaar en bij de jaarrekening over de tweede helft van het kalenderjaar.

Bovenstaande afspraken worden vastgelegd in de nota reserves en voorzieningen, nota weerstandvermogen en risicomanagement, het treasurystatuut, en de financiële verordening.

Uitgangspunten besteding Groeifonds Rijswijk

Het college heeft uitgangspunten opgesteld die richting geven aan de besteding van het Groeifonds Rijswijk. Deze uitgangspunten zijn wenselijk, maar niet voorwaardelijk. Een projectvoorstel hoeft niet alle punten te voldoen om het Groeifonds Rijswijk in te zetten. Dit zou de besteding van de gelden te veel beperken. De inzet van het Groeifonds Rijswijk wordt passender naar mate er aan meer punten is voldaan en 'groen' scoren. In onderstaande tabel zijn de uitgangspunten opgenomen, waarna een uitleg volgt.

Wegingskader					
Afwijzings-criteria	De mate waarin het publiek belang van Rijswijk wordt gediend	Groot belang	Gering belang		Geen belang
	Breed draagvlak in de raad (31 zetels totaal)	20 zetels of meer	16 tot 19 zetels		Geen meerderheid in de raad
	De structurele lasten die volgen uit de investering zijn gedekt in de meerjarenbegroting	Volledige structurele dekking	Gedeeltelijke dekking of dekking op termijn		Geen structurele dekking
Inhoudelijke weging	De mate waarin de investering past bij de langjarige visie op de stad. De mate waarin de investering: - Groei - verandering - vitalisering	Zeer passend	Passend	Nauwelijks passend	Niet passend
	De mate waarin de investering een bijdrage levert aan verschillende opgaves	Grote bijdrage aan opgaves	Aannemelijk bijdrage aan opgaves	Gering bijdrage aan opgaves	Enkele bijdrage aan opgave
	De mate waarin de investering bijdraagt aan huidige opgaves en gemaakte afspraken richting derden, verplichtingen, toezeggingen, etc.	grote bijdrage	draagt bij	draagt nauwelijks bij	draagt niet bij
	De mate waarin de uitvoering van het investeringsproject (en de gestelde doelen) kansrijk worden geacht	Zeer kansrijk	Tamelijk kansrijk	Nauwelijks kansrijk	Niet kansrijk

Financiële weging	De mate waarin de innovatieve investering zichzelf terugverdient (rendabel is)	$\geq 80\%$	$< 80\%$, maar $\geq 50\%$	$< 50\%$, maar $\geq 20\%$	$< 20\%$
	De mate waarin andere partijen financieel bijdragen aan de investering en daarmee investeren in publiek belang van Rijswijk	$\geq 80\%$	$< 80\%$, maar $\geq 50\%$	$< 50\%$, maar $\geq 20\%$	$< 20\%$
	De financiële consequenties indien van de investering wordt afgezien	Groot	Aanmerkelijk	Gering	Geen

De gemeenteraad van Rijswijk,
Bijeen in openbare vergadering op 14 september 2021
Gelezen het voorstel van het college van burgemeester en wethouders
d.d. 22 mei 2021 nr. 21 044

BESLUIT:

- Het vullen van de bestemmingsreserve voor de realisatie van de tunnel in de Beatrixlaan met gelden uit het Rijswijks Groeifonds.
- Hiervoor een bedrag van 30 miljoen euro ter beschikking te stellen.

Aldus besloten door de Raad van de gemeente Rijswijk, in zijn openbare vergadering van 14 september 2021

Hoogachtend,
de gemeenteraad,
de griffier,

de voorzitter,

J.A. Massaar, bpa

mr.drs. G.A.A. Verkerk

